воно характеризує безпосередність сприйняття і діяльності, нерефлексивний, спонтанний елемент "Я". "Я" оцінює дію лише тоді, коли вона у минулому, оцінює з погляду інтерналізованої структури установок інших, тобто, з точки зору "me". "I" входить у свідомість, коли воно вже не "I", а "me". Саме підсистему "I" Дж.Мід розглядає як основного агента особистісного розвитку.

Вважаємо, що провідні постулати теорії Ч.Кулі дозволять сформувати принципово нові підходи не тільки до розуміння процесів становлення професійної компетентності особистості, але й (що головніше) розробити основні теоретичні засади формувальних заходів даного психічного феномену. Головна концепція Ч.Кулі називається теорією "дзеркального Я". Найважливішою ознакою соціальної істоти Ч.Кулі називав здатність виділяти себе з групи і усвідомлювати своє "Я", що відбувається через спілкування з іншими людьми і засвоєння їх думок про себе. Ч.Кулі припустив, що Я складається з Я-почуттів, які оформлюються через відношення з іншими (суб'єкти бачать себе через віддзеркалення своїх відчуттів в реаліях інших. Вони як дзеркало для них).

Основні положення **культурно-історичної психології** (Л.С.Виготський, О.Р. Лурія та ін.). У цій науковій школі вважалося, що унікальні якості людини обумовлені впливом на неї багатьох інших людей, який здійснюється в процесі спілкування в соціумі. При цьому часові характеристики емпіричної взаємодії організму з навколишнім середовищем, трансформуються у функціональні психічні утворення. Провідна роль у формуванні свідомості і поведінки особистості належить традиціям і стереотипам мислення; історія життя людини – це, в першу чергу, процес акомодації передаваних з покоління в покоління моделей і стандартів суспільства, в якому вона живе.

Висновки. Таким чином, сучасний стан опрацьованості проблеми професійної компетентності особистості показує відсутність не тільки конкретних спроб наукового дослідження універсальної диференціальної моделі даного психічного явища, але й методологічних підходів до даного проблемного поля, які створили б підстави для розширення наукових пошуків та розробки формувальних заходів. Методологічна основа, адекватна цілі та завданням дослідження узмозі допомогти сформулювати об'єкт та принципи наукового підходу до вивчення моделі професійної компетентності, а також укладати цілісний методичний комплекс в даному контексті.

Методологічну основу дослідження склали: основні принципи психології, провідні положення системного-структурного підходу, гуманістичної психології, символічного інтераціонізму; кожний з даних наукових постулатів та принципів сприяє поглибленню уявлень про досліджуваний предмет та дозволяє суттєво розширити науковий пошук.

1. Ананьев Б.Г. Избранные психологические труды: В 2-х т. – М.: Педагогика,1980. – Т. 1. – 232 с; Т. 2. – 288 с. 2. Ломов Б.Ф. Методологические и теоретические проблемы психологии / Б.Ф.Ломов. – М.: Педагогика, 1984. – 444 с. 3. Левин К. Теория поля в социальных науках. – СПб.: Речь, 2000. 4 .Леонтьев А.Н. Образ мира // Избранные психологические произведения: в 2-х томах / Под ред. В.В.Давыдова и др. – М.: "Педагогика", 1983. – т.II, С.251-261. 5. Шляхтин Г.С. Системная организация процессов регуляции поведения во времени. // Психологические механизмы регуляции поведения и оптимизация трудовой и учебной деятельности. – Горький: Изд-во Горьк.гос.ун-та, 1987. – С.4-29. 6. Парсонс Т. Американская социология сегодня. Проблемы, перспективы, мето-ды. – М., 1972. С. 25-36, 360-378. Allport G.W. Pattern and growth in personality / G.W. Allport . N.Y. 1961. 8. Cooley Ch. Human Nature and the Social Order. N.Y., 1964, p.166. 9. Mead G.H. Mind, Self and Society. Chicago, 1936, p.90.

Надійшла до редколегії 28.09.12

УДК 159.99

Н.А. Сторожук, канд. психол. наук

ДИСЦИПЛІНОВАНІСТЬ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯ СТРОКОВОЇ СЛУЖБИ ЗСУ: ПСИХОЛОГІЧНА СУТНІСТЬ ТА СТРУКТУРА

У статті здійснений теоретико-методологічний аналіз поглядів провідних вітчизняних та зарубіжних вчених на сутність та структуру дисциплінованості військовослужбовця ЗСУ.

Ключові слова: військовослужбовець ЗСУ, дисциплінованість, структура, компонент.

В статье осуществлен теоретико-методологический анализ взглядов ведущих отечественных и зарубежных ученых на сущность и структуру дисциплинированности военнослужащего ВСУ.

Ключевые слова: военнослужащий ВСУ, дисциплинированность, структура, компонент.

The article presents the theoretical and methodological analysis of the views of leading domestic and foreign scholars on the nature and structure of the military discipline of the Armed Forces.

Keywords: Armed Forces soldier, discipline, structure, component.

Дисциплінованість військовослужбовців є ключовою основою забезпечення безпеки України. Сучасна військова діяльність характеризується спрямованістю на забезпечення високого рівня бойової готовності особового складу, техніки та озброєння частин і підрозділів в мирний и воєнний час, суворою регламентацією всіх сфер військової діяльності, вирішенням поточних завдань, що виникають у ході діяльності в умовах економії часу та недостатності інформації, високою відповідальністю за виконання службових завдань та збереження життя та здоров'я підлеглого особового складу. Усі ці особливості вимагають нового осмислення та вирішення проблеми формування дисциплінованості особистості в умовах військової служби.

Розроблено низку концепцій, автори яких єдині в думці щодо необхідності радикального оновлення існуючої виховної системи. Вагомий внесок у розробку теорії та практики виховання військовослужбовця внесли військові педагоги та психологи О. Барабанщиков, В. Вдовюк, А. Герасимов, П. Міст, В. Давидов, Н. Ільїн, А. Капустін, Н. Киряшов, А. Липський, С. Муцинов, Н. Феденко, В. Балашова, Д. Іщенка, О. Сафіна та ін., що є свідченням актуальності та безперервних пошуків шляхів удосконалення процесу формування дисциплінованості військовослужбовців ЗСУ. Особиста дисциплінованість є відбиттям загального рівня дисципліни у військових підрозділах, яка є основою боєздатності Збройних Сил держави. Військова дисципліна покликана регулювати військовий порядок, взаємовідносини між військовослужбовцями, сприяє формуванню здорового морально-психологічного клімату у військових колективах, забезпечує високу керованість підрозділами і дає можливість з найбільшою ефективністю використовувати час, зброю, матеріальні ресурси і людські сили для вирішення завдань в мирний і воєнний час. Іншими словами, основне призначення дисципліни полягає в тому, щоб незалежно від психологічних і фізіологічних особливостей людей, об'єднати їх в єдиний організм –

© Сторожук Н.А., 2012

військовий колектив, здатний вирішувати будь-які завдання в мирний та венний час.

Значення військової дисципліни в наш час вагомо зростає, що обумовлено такими причинами як:

ускладнення змісту військово-професійної діяльності;

залежністю ефективної військово-професійної діяльності особового складу, у тому числі підтримання постійної бойової готовності підрозділів і частин, несення бойового чергування і вартової служби, від стану військової дисципліни у підрозділі (частині) та дисциплінованості кожного окремого військовослужбовця;

озброєння військ новітніми видами високоточного озброєння, що вимагає від кожного військовослужбовця найвищої чіткості і злагоджених дій;

впливом стану військової дисципліни на авторитет Збройних сил України, формування позитивної громадської думки щодо їх відповідності своєму прямому призначенню;

суттєвими змінами у духовній сфері молоді, що призивається до лав Збройних сил, падінням у неї адекватної мотивації проходження строкової військової служби і у зв'язку з цим появою негативних явищ у військових підрозділах (самовільні залишення військових частин, порушення статутних правил взаємовідносин між військовослужбовцями, прояви адиктивної поведінки тощо);

рішучим впливом дисципліни на морально-психологічний стан особового складу, який є головним критерієм оцінки ефективності всього виховного процесу як в мирний, так і воєнний час.

У сучасних умовах, коли до бойової готовності Збройних Сил України пред'являються нові вимоги, до змісту військової дисципліни міцно увійшли такі форми її прояву, як дисципліна часу, дисципліна управління, дисципліна грамотної експлуатації бойової техніки, дисципліна маршу, дисципліна бойового чергування тощо. Така диференціація військової дисципліни допомагає до певної міри конкретизувати роботу щодо її зміцнення, проте, вона є єдиною за своєю сутністю і охоплює усі сторони життя і діяльності військовослужбовців і має наступні особливості: велика соціальна значущість пунктуального дотримання її вимог; детальна регламентація норм поведінки і наявність правової відповідальності за порушення багатьох з них; суворість заходів дисциплінарної, кримінальної відповідальності за порушення військового порядку і правил; включеність багатьох моральних норм в число статутних вимог, що підлягають обов'язковому дотриманню; діалектична єдність безумовного виконання встановлених норм і активності, самостійності, творчості; обов'язковість її вимог для усіх категорій військовослужбовців тощо. Умовою дотримання вимог дисципліни і її результатом виступає дисциплінованість як складна якість особистості військовослужбовця.

У педагогічному енциклопедичному словнику подається наступне визначення поняття дисциплінованості – якість особистості, що включає звичку до дисципліни, витриманості, внутрішньої організованості, відповідальності, готовності підкорятися власним (самодисципліна) і суспільним цілям і [1, с. 74].

Р. Рогожнікова під дисциплінованістю розуміє інтегральну якість особистості, що визначає ціннісне її ставлення до людей і проявляється у виконанні загальноприйнятих норм поведінки. "Дисципліна – це певний порядок поведінки людей, що забезпечує узгодженість дій усередині колективу, обов'язкове засвоєння і виконання людьми встановлених правил, а також способи, за допомогою яких здійснюється цей порядок. Як засіб громадського контролю над повсякденною поведінкою людей, дисципліна відбиває в собі пануючі в цьому суспільстві соціальні стосунки і є необхідною для їх підтримки. Дисциплінованість як суб'єктивний соціологічний аспект проблеми відбиває ставлення самого суб'єкта до загальноприйнятих норм, його внутрішню готовність виконувати належне [6].

Г. Яворська та В. Полюк, які займалися дослідженням дисциплінованості майбутніх офіцерів міліції, розглядають дисциплінованість як якість особистості, яка являє собою відносно усталену структуру, що включає мотиваційний, пізнавальний, емоційний та інші компоненти: позитивне ставлення до обов'язків, почуття відповідальності за свою поведінку, навчання, несення наряду, уміння управляти собою відповідно до статутних відносин у ВНЗ МВС України, навички і звички дотримання статутних відносин під час проходження служби [9, с. 78].

С. Гречко, який спрямував свої дослідницькі зусилля на розробці системного підходу до виховання дисциплінованості у курсантів вищих військових навчальних закладів, військову дисципліну розглядає як основну ознаку ефективної діяльності, яка складається з морально-правової унормованості, внутрішньої упорядкованості та соціально-психологічної організованості [3, с. 5].

На думку В. Ягупова під дисциплінованістю слід розуміти комплексну якість особистості військовослужбовця, роль якої полягає в самоорганізації і саморегуляції поведінки через приведення її у відповідність із статутними і загальновизнаними моральними нормами та правилами поведінки. За своїм змістом це – психічне віддзеркалення норм права, основних вимог і принципів військового етикету, високоморальної поведінки та військової дисципліни у особистісних якостях воїна [10].

С. Сичєв, який займався удосконаленням системи виховання курсантів внутрішніх військ вважає, що під поняттям дисциплінованість слід розуміти складну, інтегральну якість особистості, яка характеризується, свідомими ставленням курсантів до конкретних положень, правил, норм поведінки, обумовленими обставинами життя суспільства, а в специфічних умовах армії ще і завданнями, що вирішуються військами, частинами, підрозділами і нормативними взаємовідносинами у військових колективах [8].

Є. Стріжов під поняттям "дисциплінованість" розуміє морально-психологічну якість особистості курсанта ВВНЗ, яка проявляється в стійкій і організованій поведінці у відповідності з статутними вимогами, їх підтримці і прийнятті як орієнтованій основі для підготовки до професійної діяльності офіцера [7].

Отже, дисциплінованість військовослужбовця строкової служби – це складна інтегральна якість його особистості або своєрідний стан його свідомості, почуттів і поведінки, роль якої полягає в самоорганізації і саморегуляції поведінки через приведення її у відповідність із статутними і загальновизнаними моральними нормами та правилами поведінки.

Дисциплінованість, як інтегральна якість особистості має складну структуру. Структура в науковій літературі визначається як сукупність стійких зв'язків об'єкта, що забезпечують його цілісність і тотожність самому собі, тобто збереження основних властивостей при різних зовнішніх і внутрішніх змінах [2].

На думку С. Гречко, структура військової дисциплінованості курсантів ВВНЗ складається з основних блоків: дисциплінарної компетентності; мотиваційного блоку; характерологічного блоку.

Дисциплінарна компетентність – це знання особливостей особистості та рівня її підготовленості, що дають змогу курсантам правильно орієнтуватися у різноманітних ситуаціях, ефективно здійснювати дії по виконанню статутів та інших військових вимог.

Основою дисциплінованості є мотиваційний блок, що включає переконання та життєві принципи, які в особистості виражаються у повазі до законів і статутів, прав командирів і начальників, визнанні своїх обов'язків, почуття внутрішньої відповідальності.

Характерологічний блок дисциплінованості містить якості особистості, які зумовлюють внутрішню організованість, стійкість психіки та поведінки, здатність протистояти труднощам, самовладання, наполегливість. Вивчення й аналіз генези системного підходу до виховання дисциплінованості в особистості військового свідчить, що даний процес має моральну основу [3, с. 5].

С. Сичєв вважає, що до основних структурних компонентів дисциплінованості курсанта відносяться: мотиваційний (позитивне ставлення до військової служби, статутного порядку, почуття особистої відповідальності за власну поведінку); пізнавальний (знання і уявлення про особливості, цілі, завдання і умови військової діяльності, її вимоги, знання вимог статутів і присяги, статутного порядку військової служби, своїх обов'язків, правив, що регламентують взаємовідносини і спілкування військовослужбовців); вольовий (уміння та навички саморегуляції, здатність зберігати самоконтроль в екстремальних ситуаціях служби, не допускати у поведінці та спілкуванні відхилень від норм військової дисципліни); операційний (уміння, навички і звички дисциплінованої поведінки, володіння способами і прийомами виконання своїх обов'язків, несення повсякденної служби, взаємодії з товаришами по відділенню, розрахунку, екіпажу, спілкування з начальниками і старшими за званням); оцінний (самооцінка своєї поведінки з точки зору його відповідності або невідповідності вимогам статутів і загальнолюдської моралі, оцінка рівня своєї зовнішньої і внутрішньої дисципліни); мобілізаційно-настроювальний (здатність, приводити свої сили і можливості в оптимальний стан, відповідно до необхідного завдання) [8].

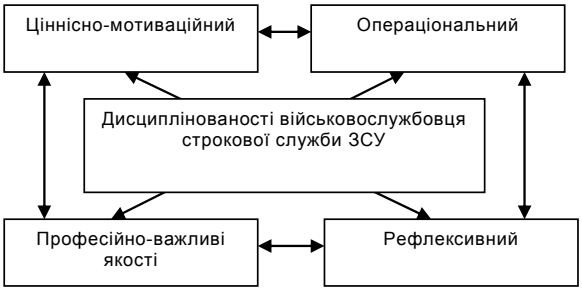

Рис. 1. Структура дисциплінованості військовослужбовця строкової служби ЗСУ

На нашу думку, структура дисциплінованості військовослужбовця строкової служби ЗСУ включає в себе наступні компоненти (рис.1.):

Ціннісно-мотиваційний, під яким розуміється складна система мотивів, яка активізує та скеровує поведінку військовослужбовця на дотриманні вимог та норм Військових Статутів під час проходження ним військової служби. Як зазначає В. Ягупов [10] існують чотири групи мотивів, які обумовлюють рівень розвитку дисциплінованості військовослужбовця: свідома, критична, конформна, прагматична.

Свідома мотивація – визначається такими соціально вагомими мотивами, як: почуття обов'язку, бажанням оволодіти конкретною військовою спеціальністю, прагненням сумлінно виконувати свій громадянський обов'язок і отримати особистісний та професійний розвиток тощо. На основі такої мотивації військовослужбовець оцінює накази командирів і вимоги військових статутів суспільнонеобхідними та особистісновагомими.

Критична мотивація – спонукає військовослужбовця до прояву дисциплінованої поведінки через переважання мотивації уникнення негативних наслідків за невиконання вимог командирів або порушення статутних правил поведінки. На думку автора ця мотивація є найменш ефективною при формуванні дисциплінованості військовослужбовців.

Конформна мотивація – характерна для тих військовослужбовців, які ще не усвідомили вимоги військових статутів та військового етикету. Така мотивація особливо характерна для військовослужбовців молодого поповнення служби, процес соціально-психологічної адаптації до умов військової служби яких ще триває.

Прагматична мотивація – визначається прагненням військовослужбовців дотримуватися вимог статутних правил поведінки у військовому колективі і наказів командирів, проте основною метою при цьому є отримання певних переваг над іншими військовослужбовцями. Рівень розвитку дисциплінованості військовослужбовця обумовлений першою чергою внутрішніми чинниками, тобто розвитком мотивів і адекватної мотивації статутної поведінки.

Наступним компонентом структури дисциплінованості є операціональний, під яким розуміється система військово-професійних знань, умінь та навичок, які дозволяють військовослужбовцю усвідомлювати вимоги військових статутів цілі і завдання військово-професійної діяльності та у відповідності з їхніми вимогами виконувати свої професійні обов'язки.

Професійно-важливі якості – є наступним компонентом дисциплінованості, під яким розуміється система найбільш стійких соціально-психологічних, психологічних і психофізіологічних властивостей особистості військовослужбовця строкової служби ЗСУ, які обумовлюють формування необхідного рівня його дисциплінованості, а саме: сильний тип нервової системи, самоконтроль, емоційна гнучкість, відповідальність, рефлексивність, емпатійність, сензитивність, альтруїзм, фасилятивність, комунікабельність, тактовність, дипломатичність тощо.

Останнім компонентом структури дисциплінованості військовослужбовців строкової служби ЗСУ є рефлексивний, під яким ми розуміємо складну якість особистості, яка забезпечує контроль та корекцію поведінки та діяльності військовослужбовця строкової служби у відповідності до вимог військових статутів, наказів командирів, настанов, інструкцій, законів тощо.

Отже, виділена структура якнайкраще відбиває особливості дисциплінованості військовослужбовців ЗСУ, яку характеризують зовнішні і внутрішні показники. Зовнішні показники дисциплінованості: суворе дотримання військового порядку; точне і ініціативне виконання наказів і розпоряджень командирів і начальників; дбайливе ставлення до бойової техніки і зброї, грамотне їх використання при вирішенні навчально-бойових і службових

завдань; зразковий зовнішній вигляд. До внутрішніх показників дисциплінованості військовослужбовців ЗСУ відносяться: переконаність в необхідності і доцільності військової дисципліни; знання норм статутів і настанов, вимог військової служби; високорозвинені навички саморегуляції; навички та звички дисциплінованої поведінки; самодисципліна.

Наступними напрямками дослідження мажуть стати дослідження чинників недисциплінованості військовослужбовців ЗСУ, вивчення динаміки формування дисциплінованості військовослужбовців ЗСУ, визначення психолого-педагогічних умов формування дисциплінованості військовослужбовців ЗСУ.

1. Бим-Бад, Б. М. Педагогический энциклопедический словарь. – М., 2002. – С. 74. 2. Большая советская энциклопедия в 30 томах / ред. Прохорова А.М., Байбакова Н.К., БлагонравоваА.А. и др. – М.: Издательство Советская Энциклопедия, 1978. – 18960 с. 3. Гречко, С. М. Системний підхід до виховання дисциплінованості у курсантів вищих військових навчальних закладів : Автореф. дис. канд. пед. наук: 20.02.02 [Електронний ресурс] / С. М. Гречко ; Вища атестаційна комісія України. – Хмельницький, 1998. – 18 с. – укр. 4. Забродський, М. М. Комунікативна компетентність учителя : сутність і шляхи формування / М. М. Забродський, С. Д. Максименко. – Київ-Житомир : Волинь, 2000. – 32 с. 5. Кулюткин, Ю. Н. Рефлексивная регуляция мыслительной деятельности // Психологические исследования интеллектуальной деятельности. – М., 1979. – С. 22–28. 6. Рогожникова, Р. А. Дисциплина, свобода, гуманизм / Р. А. Рогожникова – Пермь: Перм. гос. пед. ин-т, 1994. – 118 с. 7. Стрижов, Е. Ю. Психологические условия эффективной деятельности командира подразделения по формированию дисциплинированности у курсантов ВВУЗов / Є. Ю. Стрижов //Сб. научных статей. – № 33. – М.: ВПА, 1987. – С. 164–183. 8. Сычев, С. Е. Педагогические условия дисциплинирования будущих офицеров внутренних войск МВД России // Проблемы активизации познавательной деятельности курсантов вузов ВВ МВД России в процессе обучения. Сб. научных статей межвузовской региональной научно-практической конференции, 24 ноября 2006 г. Ч. 2. – СПб: Санкт-Петербургский военный институт внутренних войск МВД России, 2006. – С. 33–34. 9. Яворська, Х. Дисциплінованість – необхідна якість особистості майбутнього офіцера міліції / Г. Х. Яворська, В. С. Полюк // Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького 2009 № 50 Серія: педагогічні та психологічні науки. – Хмельницький: 2009. – С. 78–81. 10. Ягупов, В. В. Військова психологія : Підручник / В. В. Ягупов. – К. : Тандем, 2004. – 656 с.

Надійшла до редколегії 22.10.12

ОБОРОННА ЕКОНОМІКА

УДК 330.4:336.276

Л.І. Бажан, канд. екон. наук,
Ю.М. Матвєєва, асп.

АНАЛІЗ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ ДЕФІЦИТУ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ТА ЗОВНІШНЬОГО ДЕРЖАВНОГО БОРГУ

Розглянуто передумови появи зовнішніх запозичень держави. Побудовано економетричну модель, яка показує щільність взаємозв'язку між дефіцитом державного бюджету та державним прямим і гарантованим державою зовнішнім боргом. Зроблені висновки стосовно отриманих результатів.

Ключові слова: зовнішній державний борг, дефіцит державного бюджету, доходи і видатки державного бюджету.

Рассмотрены предпосылки появления внешних заимствований государства. Построено эконометрическую модель, которая показывает плотность взаимосвязи между дефицитом государственного бюджета и государственный прямой и гарантированный государством внешним долгом. Сделаны выводы относительно полученных результатов.

Ключевые слова: внешний государственный долг, дефицит государственного бюджета, доходы и расходы государственного бюджета.

The article describes preconditions for public external debt. Particular attention is given on building econometrical model, which shows density of correlation between government budget deficit and external public debt, both plain duty and debt, which is secured by the state. Conclusions on the results are described.

Keywords: external public debt, deficit of government budget, incomes and expenses of the government budget.

У зв'язку з невисоким рівнем розвитку економіки України, чому є ряд обґрунтованих причин, таких як щорічний бюджетний дефіцит, нестача внутрішніх та зовнішніх інвестицій, постійні інфляційні процеси та інше, Україна зіткнулася з занадто великим рівнем державного боргу. І хоча відношення державного боргу до ВВП не перетнуло критичної позначки в 60%, рівень державного боргу є суттєво значним як для нестійкої економіки країни (майже 40 %). Рівень державного боргу значно зріс починаючи з 2007 року. Таке різке збільшення відбулося в тому числі і за рахунок зовнішнього боргу. Причиною, в першу чергу, стала світова фінансова криза, нерозвиненість внутрішніх фінансових ринків, знецінення національної валюти по відношенню до резервних валют держави та інше. Неконтрольоване накопичення боргів та відсоткових платежів по їх обслуговуванню неодмінно приводить до економічної напруги в усіх соціально-економічних сферах, що може стати причиною ще більшої необхідності в грошових коштах і бути передвісником кризової ситуації в державі.

Необхідні операції по запозиченню здійснюються як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках, що в свою чергу має різний характер впливу на соціально-економічний стан країни-боржника. В статті будуть розглядатися саме зовнішні запозичення, тому що наслідки зовнішнього державного боргу мають значний вплив на економіку в цілому і можуть бути причиною не тільки економічного росту, а й породити хвилю значного спаду на всіх рівнях економіки. Результатом відсутності послідовної політики управління зовнішньою заборгованістю накопичений обсяг боргу стає суттєвою перешкодою для економічного зростання незалежно від мети отриманих коштів. Тому вкрай необхідно на різних етапах процесу здійснення запозичень аналізувати та оцінювати наслідки таких боргів. Це допоможе визначити адекватну, відносно можливостей держави, боргову політику, а також здійснювати детальне управління зовнішніми державними запозиченнями.

Теоретична база, яка є підґрунтям до практичного аналізу, в деякій мірі базується на роботі вчених-економістів К.Р. Макконелла та С.Л. Брю. В статті використовуються ідеї щодо різних типів збалансованості бюджету держави, вивчається природа появи бюджетного дефіциту [1].

Метою статті є дослідження та аналіз взаємозв'язку зовнішнього державного боргу та дефіциту державного бюджету України за допомогою економетричного інструментарію, що дасть змогу в майбутньому визначити підходи до управління зовнішньою заборгованістю.

За відомими даними необхідно побудувати економетричну модель, яка буде відображати взаємозв'язок величини дефіциту державного бюджету та зовнішньо-

© Бажан Л.І., Матвєєва Ю.М., 2012